

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Goedgekeurd d.d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Secretariaat: Buitenvestplein 21, Voorburg, Tel. 728315

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

nummer 32

viende jaargang

nadruk verboden

x in de kantlijn betreft de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden,

Aan het begin van deze bijeenkomst moet ik U er op wijzen , dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn.

Komende vrijdag is het Goede Vrijdag. Op deze avond is er geen pauze, zodat de avond aanmerkelijk vroeger beëindigd zal zijn. Behandeld zullen worden: Het Kruismysterie, alle daarmede samen hangende waarden en de betekenis voor het huidige Christendom. De nadruk zal meer liggen op de behoeften van het heden, dan het gebeuren van het verleden.

Als onderwerp voor vandaag heb ik gekozen:

DE DENKENDE MENS VAN VANDAAG

=====

Wanneer wij de mensheid van heden bezien, kunnen wij deze aan de hand van haar wijze van denken in verschillende groepen onder verdelen.

In de eerste plaats hebben wij daarbij te maken met de leidingbehoevenden. Dezen vallen dan uiteen in de klasse der bewusten en onbewusten. De tweede groep is de groep der pressie- en dwanguitoefenenden. Dezen zijn te rubriceren als: geloofsverspreiders, mensen met politieke zending en idealisten met verschillende neigingen. De derde groep toont ons de meer onafhankelijke denkers. Dezen verdelen wij dan in de onderzoekers, de filosofen en de esoterici.

Ik ben mij er van bewust, dat deze indeling wel erg zwart-wit is. Het is in de korte beschikbare tijd niet mogelijk alle tussenfasen van het menselijke denken mede te omschrijven.

Het is voor de mens van belang iets te leren over de heersende gedachtegangen en groepen van denkers, waar dezen in de komende tijd van grote betekenis zullen zijn. Deze kennis stelt de mens in staat zuiverder te zien, wat gaat gebeuren, het gebeuren beter te begrijpen, terwijl hij bovendien voor zich hieruit nut kan trekken. Daarnaast kan een inzicht in de verschillende denkgewoonten U er

misschien toe brengen bepaalde delen van Uw eigen denken te horen.
zien.

Degenen, die leiding behoeven en dus hulp zoeken bij anderen, zijn degenen, die om enigerlei reden zich zelf niet in staat achten zelfstandig de verantwoordelijkheden en verplichtingen van het leven te dragen. Het zijn de mensen, die anderen voortdurend om ondersteuning en hulp vragen. Het zijn ook in hoofdzaak deze mensen, die steeds weer trachten instanties er toe te dwingen ten hunne bate in te grijpen. Zij zijn de subsidiejagers; zij zijn de mensen, die aan massakultuur doen.

Degenen, die zich van deze neiging bewust zijn, trachten voor zich op aarde - desnoods ten koste van anderen - een paradijs van zekerheid op te bouwen. Hierbij stellen zij steeds verder gaande eisen en zullen zij onder leiding van anderen steeds feller vechten voor een vermindering van risico's en persoonlijke aansprakelijkheden.

Hun gedachten gaan daarbij als volgt: "Ik ben een klein en onbelangrijk deel van een grote mensheid. Indien ik alle verantwoordelijkheid en risico in dit leven zelf moet dragen, valt mij dit veel te zwaar en zal ik nooit kunnen slagen. Ik wens deze risico's van een zelfstandig streven niet te aanvaarden en zal daarom gaarne de leiding aanvaarden van iemand, die mij alles beveelt, indien deze mij daarvoor zekerheid geeft en ontslaat van de verplichting zelf verantwoordelijk deel te hebben aan alles, wat in het leven belangrijk is".

Deze gedachtegang op zichzelf is - al klinkt zij niet erg prettig - aanvaardbaar. Er is n.l. sprake van een erkenning van 't feit, dat elke mens in de moderne maatschappij steeds groter verantwoordelijkheden te dragen krijgt.

Zo men al aan de verplichtingen ontkomen wil, zo geeft men in ieder geval de mens, die deze verplichtingen en verantwoorde-lijkheden op zich neemt, ook gezag.

De onbewusten op dit terrein zijn veel minder aanvaardbaar. Zij gaan uit van het standpunt, dat zij zeer verstandig en geslopon zijn, wanneer zij anderen hun verantwoordelijkheden eenvoudig opdringen. Voor hen is dit geen kwestie van minder kunnen, of minderwaardig zijn t.o.v. die anderen, maar een bewijs van handigheid, van sluwheid. Ongeacht hun eisen roepen zij dan ook steeds om vrijheid en zelfstandigheid van handelen in steeds grotere mate.

Voorbeelden hiervan kunt U zien in sommige jonge staten, die niet in staat zijn voor zich en hun burgers te zorgen, maar toch luidkeels blijven roepen om zelfstandigheid, een zelf-verantwoordelijk zijn, terwijl zij aan de andere kant steeds weer trachten de werkelijke verantwoordelijkheid voor hetgeen in hun gebied gebeurt, af te wentelen op anderen en van deze anderen zoveel mogelijk geven af te dwingen, of af te persen.

De achtergrond hiervan is deze: "De wereld is mijn jachtterrein. Zolang ik anderen tegen elkaar uit kan spelen, heb ik het recht te doen, wat ik goed en prettig vind en behoeft ik mij niet te bekommeren om de gevolgen, die dit kan hebben. Mijn denkbeelden en zelfs mijn illusies zijn het enige, dat belangrijk is".

Deze mensen erkennen in de wereld geen enkel recht buiten het recht van de sterkste en het recht, van wat zij noemen: de slimme, die gebruik weet te maken van de goedheid of oerlijkheid van anderen ten eigen bate: "Ik ben niet sterk genoeg, ik zal dus slim zijn. Ik kan geen juiste daden stellen, dus zal ik in de plaats daarvan woorden stellen".

Deze houding is zeer betreurenswaardig. Opvallend is verder, dat zij niet alleen in onderontwikkelde gebieden en bij minder ontwikkelde mensen optreedt, maar ook een groot deel van de huidige intelligentia schijnt te hebben aangetast.

Gezien het voorgaande zult U begrijpen, dat deze leidingbehoevenden niet in staat zullen zijn in het wereldgebeuren op een gunstige wijze in te grijpen en ongelukken te voorkomen. Op alle mogelijke manieren zullen deze mensen trachten te voorkomen, dat zij meer dan hoogst noodzakelijk zelf zullen moeten doen. Zij wensen innerlijk anderen te laten doen, of - zo dit niet mogelijk is - zich door anderen te laten dwingen om te doen, zodat dezen voor de daad dan verantwoordelijk kunnen worden gesteld.

Wanneer dit denken slechts zuiver stoffelijk wordt gebruikt, is het reeds zeer bedenkelijk. Erger wordt het nog, wanneer men deze gedachtegang ook op geestelijk terrein toe gaat passen.

Vroeger waren er enkelingen, die op een enkel gebied - b.v. dat der kultuur - er naar streefden zich met anderen te vereenzelvigen en zo een verantwoordelijkheid voor een zelf kiezen tussen goed en minder van zich te wenden. Dat waren de mensen, die naar een Beethoven-koncert gingen om gezien te worden en in de pauze over een nieuw recept, of een zaak, zaten te praten. De mensen, die nu nog wel naar een opera plegen te gaan, terwijl zij innerlijk verlangen naar een echte ouderwetse Wildwest-film.

Is deze soort al wat in aantal geslonken, in steeds grotere mate zien wij mensen, die weigeren een eigen inzicht te hebben. Zij volgen ook in geestelijke zaken, zonder verder na te denken, de inzichten van anderen en menen zo van alle aansprakelijkheden af te zijn, maar zij kennen daardoor ook geen eigen geestelijk leven meer en zijn niet in staat te komen tot originele ideeën.

Wanneer de mensheid alleen uit deze soort zou bestaan, zouden wij terecht over het lot van de mensheid pessimistisch kunnen zijn. Gelukkig vinden wij reeds in de volgende groepen steeds meer van het persoonlijk denken en persoonlijk bewustzijn, dat voor het voortbestaan van deze wereld en de ontwikkeling van de geest zo uitermate belangrijk is.

Hier zien wij de mensen, die op anderen pressie trachten uit te oefenen. Het is duidelijk, dat niemand op aarde een onfeilbare waarheid kan bezitten. Verder is het duidelijk, dat de onvolmaakte mens niet in staat zal zijn een volmaakte waarheid op volmaakte wijze te interpreteren.

Anders gezegd: Onfeilbare waarheden bestaan er op Uw wereld niet. Toch zijn er mensen, die hun eigen geloof als onfeilbaar en enig waar zien. Dan menen zij, dat deze waarheid ten koste van alles aan anderen op te moeten leggen.

Hervan vinden wij voorbeelden in de zending, de wijze, waarop bepaalde kerken of vertegenwoordigers van bepaalde kerken leiding aan hun gelovigen menen te moeten geven.

Verder vinden wij dit weerspiegeld in excessen als de daadwerkelijke en gewelddadige strijd van groepen, die in sommige landen strijden voor een algehele suprematie van de Islam en in de weinige groepen van Boeddhisten, die in deze dagen de geweldloosheid van hun leer prijs geven, om in plaats daarvan zelfs met de wapens te strijden, om de leer van Boeddha te doen erkennen als waar boven al het andere. De gedachtegangen zijn hier, vanuit een geestelijk standpunt gezien, redelijk.

Hier gaat men weliswaar uit van een valse premise, n.l. de onfeilbaarheid van eigen leer en stellingen. Men erkent wel, dat het Ik mede aansprakelijk is voor anderen:

"Ik heb Gods waarheid ontvangen. Het is dus mijn taak deze waarheid aan anderen voor te houden. Ik heb het recht niet de ziel van een ander onnodig teloor te laten gaan. Indien ik er niet in slaag de andere te redden, ben ik hiervoor tenminste gedeeltelijk aansprakelijk t.o. God. Ik moet dus met alle middelen, die mij redelijk ten dienste staan, trachten alle anderen tot mijn God te brengen".

Hierin ligt de belangrijke gedachte: "Ikzelf ben mede aansprakelijk". Mogen wij ons dan al verwonderen over de wijze, waarop men tracht aan de gevoelde verantwoordelijkheid voor anderen te voldoen. Zo blijft tot het aanvaarden van een persoonlijke verplichting en aansprakelijkheid hier waardovol.

De volgende groep denkt hoofdzakelijk politiek. Hierschuilt vaak een addertje onder het gras. In de eerste plaats vinden wij ook hier - evenals binnen de kerken - zeer vaak een sterk ontwikkeld dogmatisme. Ook hier gelooft men aan de volmaaktheid of al-leen belangrijkheid van een bepaald systeem, ofschoon dit in feite en zelfs in de eigen praktijk anders blijkt te zijn. Het gebruik van geweld en andere niet zeer rechtvaardige middelen ziet men hierbij vaak als geheel aanvaardbaar.

Daarnaast blijkt een sterke behoefte aanwezig te zijn niet slechts zichzelf, maar ook anderen te verdedigen, tegen wat men ziet, als onrecht in de wereld.

Zo wij over de praktijken van mening kunnen verschillen, zullen wij het eens zijn over het feit, dat velen hier in de eerste plaats aan anderen denken en alles - zelfs zichzelf - op zullen offeren om het begeerde resultaat te kunnen verkrijgen.

Dat de politieke mens het daarnaast normaal vindt, dat bij een overwinnen in de strijd hen zelf als eerste de vruchten van zijn overwinning ten deel zullen vallen, mag niemand hem kwalijk nemen. De politiek denkende mens zal daarbij steeds realist blijven en zich blijven baseren op het werkelijk mogelijke. Dit maakt hem voor de mensheid nuttig en geeft hem de mogelijkheid zich snel bewust te worden van vele geestelijke waarden. Ook al toont hij dit laatste slechts zelden, toch is hij iemand, die ook voor komende werelden en sferen een goed bouw materiaal belooft.

De idealist met neurosen heeft ook vele goede eigenschappen. Hij houdt zich steeds bezig met toestanden, stellingen en ontwikkelingen, die in het heden nog niet reëel zijn. Daarbij droomt hij van een wereld, waarin de mensen anders zullen zijn en heel het leven anders zal zijn. Zijn doel is meestal een wereld, waarin iedereen gelukkig is.

Deze mens vraagt zich niet af, wat de werkelijke mogelijkheden zijn. Hij is bereid alles te doen om zijn visioen werkelijk te maken en zal desnoods zelfs tot martelaar daarvoor worden.

Zou zijn ideaal logisch zijn, dan zou hij een zeer grote waarde hebben voor alle maatschappelijke ontwikkelingen, terwijl zijn bereidheid zelf de aansprakelijkheid te nemen, zelf verantwoordelijk te zijn en ook voor anderen te offeren en te lijden, hem zeker maken tot een individualist, die een zeer groot geestelijk bewustzijn kan verwerven.

De betekenis van zijn wezen wordt verminderd door een onjuist en niet op werkelijkheid gebaseerd denken. In vele gevallen wordt zelfs elke waarde - stoffelijk of geestelijk -, door een zichzelf zich richten op niet juiste denkbeelden, verstoord. In vele gevallen is er sprake van onderbewuste blokkeringen, die hem beletten de waarheid omtrent zichzelf en de wereld te zien.

Voorbeeld van deze irreële denkwijze: "Wij willen de wereldvrede, dus weg met de atoombom". Vele idealisten, die voor de wereldvrede strijden, zijn niet in staat te begrijpen, dat oorlog en een atoombom twee geheel verschillende dingen zijn. De atoombom is een wapen, maar de oorlog komt voort uit de massa zelf. De mens moet verbeterd worden, niet de atoombom vernietigd.

Dit gebrek aan inzicht brengt dergelijke idealisten er vaak toe te strijden tegen dingen, die op zich goed en waardevol zijn, of zich te meten met krachten, waar zij in geen geval tegen op zullen kunnen. Evencens zal daár, waar ingrijpen wel mogelijk is, dit door een verkeerd begrip van het werkelijk belangrijke, hun ingrijpen zijn betekenis verliezen en zinloos blijken.

Een ander voorbeeld van verkeerd denken is: Wij - mensen - moeten onze zwakkere broeders en zusters beschermen, dus moeten wij de dieren beschermen. De fout ligt in dit dus. Zij vergeten daardoor vaak, dat de bescherming van kinderen voor de mensheid belangrijker is en het beschermen van de rechten van medemenschen in deze tijd evenveel aandacht of meer aandacht verdient als b.v. het verzorgen van zwercatten.

De denker is hier van het rechte spoor afgeweken. Zijn eerste stelling was reëel genoeg. ".....want wij moeten zorgen voor de zwakkeren". Logisch is zijn konklusie: ".....dus moet ook ik dit doen". Maar nu verder te gaan en te stellen: "Dus zal ik voor de dieren gaan zorgen, de mensen moeten het zelf maar uitzoeken, want die hebben verstand genoeg", houdt in feite weer een ontvluchten van een zware menselijke verantwoordelijkheid in.

Toch geeft ook dit ons enkele belangrijke geestelijke waarden. In de eerste plaats al de idee: "Ik zie een misstand en moet de slachtoffers daarvan helpen"; in de tweede plaats: "Ik zie dit in en ben bereid zo nodig offers te brengen". Ten derde is belangrijk, dat de idealist over het algemeen geheel bereid is de verantwoordelijkheid voor zijn eigen daden en zelfs zijn falen te dragen.

Naar ik hoop, zult U niet de fout maken te stellen, dat deze voornoemde denkers alleen voorkomen in bepaalde standen, of bij bepaalde ontwikkelingen. Alle fasen kunt U aantreffen bij de meest primitieve onderontwikkelde volkeren, zowel als in de meest geciviliseerde volkeren. Zij komen evenzeer voor in de wildernis, als in de begraafplaatsen der kultuur, die men grote steden noemt.

De volgende reeks van denkers is voor ons interessanter. Er is hier sprake van een logische ontwikkeling van het denken. In de eerste plaats moet steeds weer worden gesteld, dat de groep der onafhankelijke denkers reëel is. Men tracht steeds - aan de hand van de verschijnselen in de wereld, zowel als eigen innerlijk beleven - vast te stellen, wat de waarheid is.

De onderzoeker stelt daarbij voor zich: "Al, wat ik weet, is niets vergeleken bij al, wat ik niet weet. Het is dus mijn taak, zowel t.o. mijzelf als t.o. anderen, mijn weten voortdurend uit te breiden en deze wetenschap aan anderen te geven, of ze ten bate van anderen te gebruiken.

De onderzoeker is nevenbij vaak ook een filosoof, soms zelfs esoterikus. In de eerste blijft hij de mens, die het antwoord zoekt op het ontsluieren van de vele raadselen, die hij rond zich ziet. Wanneer deze mens denkt: "Ik ben bereid mijn gehele leven te wijden aan de oplossing van een klein probleem. Ik zal daarvoor alles over hebben, omdat ik het weten van het antwoord belangrijker vind dan iets anders", heeft hij daarmee zichzelf een taak gesteld.

Hij zal deze taak - krachtens zijn wezen en denken - zo zelfstandig mogelijk vervullen en is bovendien bereid al hetgeen hieruit voortkomt aan anderen te geven, of met anderen te delen. De mislukkingen daarvan neemt hij geheel voor eigen rekening. Deze onderzoeker, onverschillig of hij zich beweegt op het terrein van de geest, of dat der materie, - zelfs wanneer hij zich richt op het produktieproces - is een belangrijk mens.

U leeft in een wereld, die U steeds sterker omringt met raadselen. Er brandt hier elektrisch licht. Kunt U mij even zeggen, wat dan wel deze elektriciteit is? Kunt U mij precies vertellen, hoe het komt, dat die gaskachel daar, warmte geeft en hoe? U weet dit waarschijnlijk niet. Zelfs indien U alle antwoorden, die de mensheid op deze vragen heeft gewonnen, zou kennen, is Uw kennis nog zeer onvolledig. Toch is het voor de mens noodzakelijk, dat hij steeds meer leert omtrent zichzelf en de wereld, waarin hij leeft.

De mens, die filosofeert, tracht ook voor zich zijn wereldbeeld af te ronden en vele vragen te beantwoorden. Wanneer hij daarbij stuit op terreinen, die hij niet voldoende kent, zal hij daarover na gaan denken en aan de hand van bestaande waarden mogelijkheden extra poleren. Hiertoe neemt hij de bestaande gegevens uit hun gangbaar verband en tracht ze op een voor hem meer bevredigende wijze opnieuw samen te voegen. Hij tracht daarbij al, wat er bestaat aan geloof en overlevering, in zijn schema mede in te voegen en zo een voor hem aanvaardbare en duidelijke omschrijving te krijgen van de grote geheimen der Scheping. Hierdoor kan hij zichzelf de juiste vragen stellen en een oplossing benaderen. Tevens wordt hierdoor voor hem menig geheim tot een openbaring.

In de moderne filosofie speelt vooral de eigenlijke kern van de mens een zeer belangrijke rol in elke gedachtegang. Er is immers in de mens zoveel, wat hij niet, of niet voldoende, kan verklaren. De moderne filosoof beseft zeer wel, dat hij, om zijn wereld te kunnen benaderen en enig licht te kunnen werpen op de problemen daarvan, in de eerste plaats de mens zal moeten begrijpen, want alles in zijn wereld draait uiteindelijk om de mens. Zelfs wanneer het over God gaat, is het de mens, die de benadering van die God mogelijk maakt en het begrip van de innerlijke waarden van de mens doen eerst uideeljk begrijpen, wat God kan zijn, waarom de mens er in gelooft en wat het beeld van die God vanuit menselijk standpunt betekent.

De moderne filosofie zoekt naar de oplossing van vele problemen. Ik wil er enkele noemen: het vraagstuk der ruimte. Moderne denkers trachten zich - aan de hand van ervaring en waarnemingen, maar ook door extrapolatie daarvan - te verklaren, wat ruimte nu eigenlijk is en daardoor mede te bepalen, of zij mogelijk eindig, dan wel oneindig is.

Al filosoferende tracht men het ontstaan van het Al te verklaren. Wanneer men daarin dan komt tot een vereenzelviging van het oeratoom met God, - of met het Woord - dan is dit slechts een logisch gevolg van hun pogen al, wat in de mensen leeft, plus alles wat rond hen kenbaar is, tot een samenhangend beeld te brengen.

De filosoof heeft verder de moed tot een denken, dat verder gaat dan de bekende feiten en durft stellingen op te bouwen, die door een later onderzoek erkend, dan wel verworpen kunnen worden. Dit denken is van groot belang.

De zelfstandig denkende en handelende mens wordt immers in deze dagen de spil, waarom alles draait. Het zijn deze mensen, die zo dadelijk zullen bepalen, of de wereld verder zal bestaan, dan wel ten onder gaan.

Vergeet niet, dat er vóór de huidige tijd volkeren en ras - sen zijn geweest, die een grote beschaving bereikten. Men roept vaak uit: "Mens, ga tot de mieren". Ik zou mij bij deze uitroep aan willen sluiten, niet om de mens ijver te leren, maar om hem duidelijk te maken, wat een steeds verder gaande normalisatie en een steeds verdergaand afschuiven van verantwoordelijkheid uiteindelijk tot stand brengt. Zie naar de wonderlijke bouwwerken, die deze insecten tot stand brengen. Soms zijn het torenhoge nesten van harde klei, de termietenhouvels, die in verhouding tot de bouwers, groter en machtiger zijn dan de hoogste wollenkrabbers, die de mens ooit heeft durven bouwen.

Ga eens in de nesten kijken: U zult er de voorraadkamers vinden, plaatsen, die aan voeteelt, maar ook plaatsen, die aan een gespecialiseerde landbouw gewijd zijn. U kunt er van alles vinden, tot dierentuinen toe.

De mens ziet dit niet zo. Bij een ontleding blijkt, dat de mierenstand in vele gevallen de menselijke steden in doelmatigheid overtreft.

Voorbeelden van vernuft vinden wij in deze wereld van de mieren te over. Ga eens kijken bij de kleine, groene weidemier en zie, hoe hij zijn gangen weet te bouwen en deze kunstig weet te gebruiken om toegang te krijgen tot alle ruimten van de steden van zijn grotere broers en zusters. Kijk eens naar het verkeer der mieren en merk eens op, hoe ook de mier zijn hoofdverkeerswegen heeft, met daarnaast zijn A en zijn B wegen.

Vraag U dan eens af, of de menselijke maatschappij hier niet haar evenbeeld zou vinden, indien de mieren zelfstandige denkers waren. De mieren, niet de mensen, zouden in dat geval de wereld beheersen.

Wat is er bij de mieren gebeurd? Zij hebben gewoonte en normalisatie boven alle andere dingen gesteld. Werkelijke vernieuwing is daardoor onaanvaardbaar geworden. De persoonlijke vrijheid van het individu is tot het uiterst beperkt. Alles dient het enig erkende doel, het welzijn van de gemeenschap. Van enig denken - of handelen - buiten dit doen, kan geen sprake meer zijn. Prijs daarom het mensdom gelukkig, dat er steeds weer de vrije denker, de filosoof is, die de mensheid een nieuwe impuls kan geven.

De filosofen en onderzoekers zijn het, die voorkomen, dat de mensheid langzaam aan verstart en het menselijke leven terugvalt tot het niets meer is dan een reeks van instinctieve, door vaste regels bepaalde reacties.

Het zal U duidelijk zijn, dat de onafhankelijke denkers van een buitengewoon groot belang zijn voor de stoffelijke en geestelijke ontwikkeling van allen, die deel uitmaken van de mensheid.

Ten laatste moeten wij nu nog aandacht wijden aan de esoterici. Vergeef mij, dat ik hierbij wederom vele soorten en graden buiten beschouwing laat. In dit verband zal ik als esoterikus alleen de mens beschouwen, die, zoekend naar kennis omtrent het eigen Ik, door een voortdurend vaststellen van de relaties, die tussen dit Ik en de wereld bestaan, leert beseffen, wie en wat hij is.

Door een beschouwen van hetgeen deze mens in zich heeft erkend, komt hij dan tot konklusies omtrent het Al en leert hij zich op de meest juiste wijze gedragen in de wereld en alle sferen, waartoe hij behoort.

De esoterikus is de band tussen geest en stof. Het paranormale, zowel als de mystiek behoren voor hem tot de normale uitrusting, die elke mens in het leven dient te hanteren. Symboliek en rituele plechtigheden zijn voor hem vanzelfsprekend en aanvaardbaar als voor een kind een spelletje ganzenbord. Hij leeft zich uit in deze dingen. Daarbij gebruikt hij niet slechts, zoals de meeste andere mensen, die wij bespraken, een beperkt deel van zijn capaciteiten, maar tracht op elk niveau en in elke richting steeds weer nieuwe krachten te ontwikkelen. Daarbij tracht hij te komen tot een juist begrip van de ware broederschap, die de mensheid verbindt.

Hierbij gaat hij vaak uit van vele stellingen, die volgens de z.g. redelijke mens niet bewezen zijn. In sommige gevallen gaat hij verder dan de rede schijnt toe te staan en komt tot transmutatie van krachten. Hij tracht zelfs te komen tot projectie van zijn wezen op alle voor hem voorstelbare en mogelijke gebieden. In alle gevallen is de verhouding van het Ik t.o.v. zijn God het meest belangrijke.

Daarnaast telt voor hem het meeste het kennen van het Ik, het weten, waarom hij handelt. Hij wenst niet zich onbewust voort te laten drijven door slechts ten halve begrepen omstandigheden.

In de derde plaats hecht hij een groot belang aan de band, die bestaat tussen hem en de mensheid. Hij baseert deze band niet op zuiver stoffelijke redeneringen, of gedeelde belangen, maar ziet deze als iets, wat geheel uit zijn eigen wezen voortvloeit.

Indirekt ziet hij deze band daarnaast als een uiting van het scheppend Principe, dat ook hem heeft voortgebracht. Hierdoor wordt de esoterikus tot de supreme individualist, die zichzelf bewust en geheel uit eigen wil voortdurend dienstbaar maakt aan de gemeenschap. Hij doet dit zonder ooit een grein van eigen vrijheid of werkelijke innerlijke betekenis prijs te geven.

Wanneer de esoterikus inzicht heeft in geestelijke waarden en krachten, wanneer hij zichzelf enigszins begrijpt en daardoor beseft, wat hij wel en wat hij niet kan doen, is hij in staat aan de velen, die zelf niet durven streven - of denken - op verantwoorde wijze leiding te geven.

Wanneer hij in zich de vele processen, die aan het menselijke bestaan nu eenmaal inherent zijn, heeft leren kennen, zal hij dezen ook in anderen kunnen vinden en kennen. Daardoor zal hij anderen raad kunnen geven, hen kunnen tonen, hoe zij aan hun problemen kunnen ontkomen, of dezen op kunnen lossen.

Juist omdat de esoterikus individu blijft en nooit in de massa zal willen ondergaan, is hij in staat steeds leiding te geven, waar dit noodzakelijk is, zonder ooit beschaamd te zijn te volgen, waar hij zijn meerdere, of een wijzere heeft erkend.

De esoterikus is de gelukkige mens, die het geheim van God en de geheimen der materie tezamen voegt. Hij is juist daardoor onder de denkers van deze tijd de meest belangrijke geworden.

Het denken in het heden wordt natuurlijk voor een zeer groot deel beïnvloed door de waarden, die de maatschappij als belangrijk naar voren brengt. Het feit, dat steeds meer boeken van een gemiddeld steeds lager gehalte ter beschikking van de mensen komen, is belangrijk, maar heeft het lezen in de meeste gevallen eerder tot een gevaar dan tot een aanwinst gemaakt.

Veel lezen betekent voor de meeste mensen weinig denken . Vroeger was het andersom. Daartegenover kan worden gesteld, dat de moderne mens toegang krijgt tot vele belangrijke en verantwoorde werken op esoterisch, religieus en wetenschappelijk gebied , waardoor het hem mogelijk is een antwoord op vele van zijn vragen te vinden en de vragen, waarop geen antwoord mogelijk bleek, beter te formuleren.

Veel van hetgeen op deze wereld in druk is verschenen, kan voor een werkelijk zoekende mens een wegwijzer zijn, zoals andere waarden dit evenzeer worden.

Misschien heeft U het wel eens meegemaakt: men leest een enkele regel uit een boek en opeens is het, of je een geheel nieuwe wereld ziet. Indien men van dit alles enig begrip heeft, zal men inzien, hoe gevaarlijk, maar ook hoe belangrijk de zo vaak misbruikte boekdrukkunst in deze wereld is geworden.

Laten wij de nadelige aspecten en de vele waardeloze publicaties buiten beschouwing, dan kunnen wij stellen: in een wereld, waarvan eenderde of meer - van de bevolking kan lezen en toegang heeft tot min of meer belangrijke boekwerken, zal een groot deel van de mensen tot een vrijere ontwikkeling in staat zijn. De slappeling zal door leiders van de tweede groep denkers, als door mij heden genoemd, zich sneller laten verleiden eigen oordeel prijs te geven en het oordeel van anderen als geheel en zonder twijfel juist te aanvaarden. Ook komen de slappelingen er daar door sneller toe een bepaalde mens of groep de algehele verantwoordelijkheid voor hun leven en handelen over te dragen.

Een tweede belangrijke faktor is, gezien vanuit geestelijk standpunt, de in toenemende mate optredende vrijzinnigheid. Dit geldt niet alleen in het Christendom, maar ook voor de Islam, de Boeddhist, de Hindoe. De vrijzinnigheid treedt in toenemende mate op geheel de wereld op. Zij wordt zelfs kenbaar in de straf georganiseerde kerkelijke organisaties als b.v. de kerk van Rome.

Dit houdt in, dat de doorsnee mens, zonder daarom het gewone patroon van geloven en denken, geheel prijs te geven, nu kan komen tot een meer persoonlijke benadering van God en zijn eigen wezen.

Een van de machtigste wapens, die er bestaan tegen alle verstarring van het mensdom - geestelijk, zowel als sociaal en politiek - is het vrijzinnig godsdienstig denken. De vrijheid, die men vindt, bevordert het zelfstandig nadenken en brengt de mens er toe vanuit zijn ervaren, werkelijk te worstelen met hetgeen men hem als Gods waarheid voorhoudt.

Hierdoor wordt op de duur een meer persoonlijk handelen geboren, waarbij de mens beantwoordt aan zijn persoonlijke maatstaven, zich zó bevrijdende van de dwang der omgeving, zonder ooit het hogere geheel uit het oog te verliezen.

Het is duidelijk, dat filosofie en ook de esoterie juist in de kringen der vrijzinnigen vele aanhangers zullen kunnen vinden. Wat meer is: juist uit deze kringen zullen wij vele goede en grote geesten voort zien komen, want boven alles is en blijft de individuele ontwikkeling belangrijk.

Een ander belangrijk punt in deze tijd is de mogelijkheid met elkaar ook persoonlijk in contact te komen, zonder daarbij door onoverkomenlijke afstanden belemmerd te worden. Mensen, die werkelijk iets met elkaar te bepraten hebben, kunnen elkaar benaderen, ook al woont de één in Stavanger en de ander in Bari. Ook kunnen zij elkaar bezoeken, indien dit gewenst is. De afstand is

niet zo belangrijk meer. Het gevolg is, dat degenen, die tot werkelijke ontdekkingen komen, of werkelijke belangrijke inzichten gewinnen, van mens tot mens met elkaar in contact zullen kunnen treden, ook op minder stoffelijke wijze mogelijk. Dit laatste geldt in hoofdzaak voor dat deel der esoterici, die tot de hogere waarheden zijn doorgedrongen.

Nu leeft de mens niet alleen in de geest en is het belang van een stoffelijk vormen van groepen en opnemen van verbanden dus zeker groot. Wanneer de mens de mens kan benaderen en met de ander kan spreken, daarbij gebonden door de idee alleen, zonder dat ras, huidskleur, of nationaliteit daarbij nog telt, kan worden gezegd, dat een voor de mensheid onvoorstelbaar groot goed is gewonnen. Degenen, die dit tot stand brengen, zullen te allen tijde in de geschiedenis van mens en geest belangrijk blijven.

Voor ik nu mijn onderwerp ga besluiten, wil ik U nog kort zeggen, wat m.i. in het denken van de moderne mensheid belangrijk is. De vorm, die ik hiervoor verkies, is die der overweging (hardop denken):

Het is belangrijk steeds te weten, dat je nooit alleen bent. Geen mens kan eenzaamheid verdragen. Wij moeten dus beseffen, dat er iets of iemand is, die ons in het leven vergezelt. Om dit te allen tijde te kunnen beseffen, moeten wij geloven aan iets groter, iets, dat groter is dan dit leven.

Wanneer wij daarin geloven, heeft het geen zin meer te grijpen naar het kleinste op geestelijk gebied. Laten wij steeds grijpen naar het grootste, wat wij ons op dit gebied voor kunnen stellen. Laten wij dit dan God noemen, of Goddelijk licht. In een voortdurend streven naar contact met die God en het Goddelijk licht, in een voortdurend beantwoorden aan hetgeen wij in ons gevoelen als deel van een Goddelijke wet, zullen wij steeds dichterbij een voor ons hanteerbare werkelijkheid komen te staan.

De mens, die buiten het Ik alleen gebonden wordt door omstandigheden, waarop hijzelf weinig of geen invloed uit kan oefenen, wordt toch werkelijk meester over zichzelf op het ogenblik, dat hij kan werken met de Goddelijke krachten. Hij vindt in zich een steeds grotere vrijheid. De vrijheid is belangrijk voor de mens van deze dagen. Duidelijk is, dat werkelijke vrijheid niet meer kan worden gevonden in macht of in geld. Men kan vrijheid nog slechts vinden op het gebied van de geest.

Hoe meer mensen de werkelijke vrijheid zullen begeren, hoe meer er onder hen de weg zullen gaan van het geestelijke zoeken. Belangrijk is niet, hoe dit geestelijk plaats vindt. Belangrijk is echter wel, dat voor de massa haar laatste oison aan deze wereld gaat stellen, het persoonlijk inzicht en het persoonlijk kennen van de innerlijke vrijheid zozeer ontwikkeld is, dat overal in de massa mensen zijn, die bewust en wetend de verantwoordelijkheid voor anderen willen dragen, leiding kunnen geven, waar het nodig is.

Boven al zullen zij, in plaats van de geestelijke leegte, die voor zo menigeen op het ogenblik bestaat, een nieuw geestelijk vuur kunnen brengen, dat de mens verder verheft boven de stofgebonden en de dieren.

Het denken van de hedendaagse mens is nog niet volledig ontplooid. Toch is de tijd kort. Hoe groter het besef wordt van hetgeen U, zo U wilt, paranormale of onbegrepen krachten kunt noemen, hoe beter het voor de mens zal zijn.

Juist het erkennen van het vele, wat men tot op heden in deze komplexe maatschappij verwaarloosd heeft, toont de mensheid een nieuwe weg tot vrijheid en geeft hem de mogelijkheid te komen tot een grotere eenheid en samenwerking met hogere krachten, om zo een edeler en belangrijker doel te bereiken, dan men nu kent. Voor alles zal een zuivere en edele ontplooiing van het Ik mogelijk worden; waardoor de mens zich meer bewust zal kunnen worden van de eeuwigheid en al, wat daarin heden nog schuil gaat.

Zover mijn betoog.

x De mens moet dus worden als Prometheus, die het vuur uit de hemelen stal voor de aarde?

- Ja, maar welke mens zal de moed hebben, die Prometheus had? De moed om het licht van de hemelen ten koste van zichzelf aan anderen te schenken? Dat is juist het gebrek van deze tijd en de fout in het denken vandeze tijd. Er is juist in dit opzicht een gebrek aan moed.

Degenen, die weten, waar zij dit licht kunnen vinden, zijn vaak te traag en te veel gebonden aan de geldende konventies, om iets dergelijks te wagen.

Degenen, die in staat zouden zijn, de wereld geestelijk te bevrijden, achten het nogal te vaak belangrijk zichzelf te bowaren voor toekomstige tijden, waarin - naar zij menen - hun per - soom en krachten harder nodig zullen zij.

Prometheus dacht hierover niet na. Hij kende het vuur van de Goden en stal het om het zo de mensheid te kunnen geven.

De esoterikus, die zich van zichzelf bewust wordt, kan a.h.w. de hemelen hun vuur roven en het in zijn eigen wereld projekeren. Maar dit gebeurt tot op heden veel te weinig. U heeft wel gelijk, wanneer U dit beeld hier aanhaalt.

Laten wij niet vergeten, dat het falen van de mens in zeer vele, zo niet alle gevallen, te wijten is aan twee factoren: zijn zelfgenoegzaamheid en zijn gebrek aan moed. Wanneer deze beide fouten in een mens samenvallen, zien wij het wezen, dat elke verantwoordelijkheid afwijst en toch meent meester te zijn van het Al.

Goeden avond.

-o-o-o-o-o-o-

Goeden avond, vrienden,

Heeft U een onderwerp voor mij?

x Ik ben in de laatste tijd tot de overtuiging gekomen, dat hetgeen de mens God noemt, zijn eigen geest is.

- Zonder meer verkondigd, lijkt de stelling mij wel gevaarlijk. Wij zullen dus spreken over:

G O D E N G E E S T

=====

Wanneer wij het woord God uispreken, gebruiken wij een begrip, dat wij in feite niet kennen en absoluut niet beheersen. God is een abstractie, omdat wij ons God niet alleen zo beperkt voor kunnen stellen, dat daardoor de eigenschappen, die wij toch aan God menen toe te moeten kennen, daardoor alweer onmogelijk worden

en schijnbaar teloor gaan. Wij moeten goed begrijpen, dat het bewustzijn van een kosmische God zeer wel mogelijk is en zelfs zeer waarschijnlijk, maar wij zullen nooit in staat zijn vanuit ons huidig weten en begrijpen te zeggen, wie en wat die God is, of wel, hoe Hij is en wat Zijn wezen is. God blijft voor ons een raadsel, zodra wij Hem willen zoeken in de grootheid van de kosmos.

In ons is een wereld, waarin die God voor ons eenvoudiger te benaderen is. Wij zijn deel van God, deel van Zijn Schepping.

Als wij dit aannemen, kunnen wij ook verder gaan en stellen:

In ons bestaat buiten het geheel, dat wij Ik noemen, ook nog de kracht Gods. Men is dan vaag geneigd te stellen: In mij is levenskracht en een bewustzijn, die beiden niet stoffelijk zijn. Dit zal dus wel God zijn.

Die stelling is indertijd zeer gevaarlijk. Wij komen er dan al snel toe aan ons Ik de onbeperktheid en onbegrensdeheid van het Goddelijke toe te kennen. Wij houden daarbij verder waarschijnlijk weinig of geen rekening met het feit, dat een ware God toch meer moet zijn dan een eerste begin, een eerste oorzaak.

Redelijk zouden wij moeten stellen, dat de mens in zich vele eigenschappen dient te bezitten, die met het wezen van zijn God verwant zijn en in het wezen van die God gelijk, maar in veel ruimere mate bestaan.

Je zou kunnen zeggen, dat de mens - innerlijk beschouwd - een soort werkend model is van de Goddelijke Oneindigheid, maar een model op zeer kleine schaal, dat, vooral in de details, waarschijnlijk niet geheel volledig is. Kennen wij het model, dan kunnen wij ons daaruit reeds een voorstelling maken van de werkelijkheid.

Wanneer U naar een museum gaat en daar een model ziet van een oud voertuig, een oude machine, een oud huis misschien, of poppen, die gekleed zijn in de kleding van jaren her, dan kunt U zich daaruit toch nog een voorstelling maken van hetgeen de werkelijkheid eens geweest moet zijn.

Wanneer U een huis, of een belangrijk gebouw wilt gaan bouwen, dan gaat U eerst eens kijken naar een maquette, die een afbeelding is van hetgeen men zich voorneemt. Het is zeker geen beeld van de werkelijkheid, die zo dadelijk zal bestaan, maar wel is zeker, dat het verkleinde model U van de mogelijkheden en de bruikbaarheid een goed idee kan geven.

Op dezelfde wijze als U een dergelijk model beschouwt, moet nu de mens het eigen innerlijk gaan benaderen. Wij willen helemaal niet zeggen, dat wij God zijn. Maar in ons is zoveel, dat met God verwant is, dat wij - mits wij ons zelf goed genoeg leren kennen - onszelf kunnen beschouwen als een soort maquette van de Goddelijke werkelijkheid en daarvan kunnen wij veel leren, van daar dat ons zoeken naar God altijd in de eerste plaats innerlijk moet zijn.

Buiten ons vinden wij de aanleiding tot ons onderzoek. Buiten ons vinden wij de aanleiding tot ons onderzoek. Buiten ons ook vinden wij de ideeën, de gebeurtenissen, die ons tonen, hoe wij in onszelf moeten zoeken.

De hele wereld is niets anders dan onze werkplaats, onze gereedschapskast. Wij kunnen daarin kiezen, wat wij nodig hebben aan materialen en gereedschap.

Wij zullen daarin de voorbeelden kunnen vinden, die wij moeten gebruiken om in ons de werkelijkheid te kunnen benaderen. Wanneer wij dan steeds verder gaan, vinden wij langzaam maar zeker

in onszelf iets, wat harmonisch is, al weten wij niet hoe.

Zonder dat wij in staat zijn te beseffen op welke wijze dit geschiedt, is een deel van ons wezen niet meer in tegenstelling met onze eigen wereld, met mogelijke geestelijke werelden. Het behoort eigenlijk overal evenzeer. Ondanks alles voelt dit deel van het wezen zich overal en onder alle omstandigheden evenzeer thuis. Men heeft dan een plaats in de werkelijkheid gevonden, die ligt buiten ruimte en tijd.

Het waarom en hoe kun je je niet verklaren, daarvoor zijn je redelijke vermogens te klein, daarvoor ben je niet ver genoeg, maar je hebt op een vreemde wijze het gevoel "te behoren tot", ook al kun je hetgeen, waartoe je behoort, niet omschrijven.

Heb je dit gevoel in jezelf eenmaal gevonden en versterkt, dan krijg je al vlug een godachte gezonden te zijn. Dit is in onze ontwikkeling een gevaarlijk punt. Wij zijn dan in staat te zeggen, dat God ons gezonden heeft, maar zullen op de duur vele van onze eigen woorden en daden een bevel Gods gaan maken, zonder dat hiervoor ook maar enige aanleiding buiten eigen denken en begeren bestaat. Vervreemding van de werkelijkheid dreigt hier.

Komt men aan dit gevoel van gezondene zijn toe, dan is het zaak nederig te zijn. Het gevoel, dat hiermede gepaard gaat, is misschien het best te omschrijven door te zeggen, dat je wezen een extensie heeft gevonden, die ook buiten ruimte en tijd ligt. Uit, of door deze extensie komt iets, wat ons beweegt, wat ons leidt. Misschien is dit wel een direkt kontakt met de ware Godheid.

Gaan wij in onze innerlijke ontwikkeling nog een stap verder, dan zullen wij bemerken, dat wij over grote krachten kunnen beschikken.

Vreemd is, dat wij over deze krachten alleen kunnen beschikken op het ogenblik, dat wij dit gevoel van zending kennen, dit gevoel van gebonden zijn met God. Anders kunnen wij ze niet gebruiken.

Men zegt wel, dat geen mens zonder geloof zalig kan worden. Ook in deze zin is dit wel degelijk waar. Een mens kan de Goddelijke krachten gebruiken, wanneer hij gelooft. Zeker, het gebruik van die krachten is beperkt, vindt plaats op kleine schaal en benadert niet de voor een werkelijk scheppen benodigde energie, maar het Ik kan iets van die kracht gebruiken, zolang het innerlijk kontakt met God blijft bestaan.

Op de duur vindt de mens zo in zich een beeld van God, dat waarschijnlijk nog zeer onvolledig is, maar toch een zekere bevreemding geeft. Je drukt dit het beste uit door te zeggen: God is datgene, wat mij en mijn bestaan heeft bepaald van het begin af tot het einde. God is, wat mij heeft gefixeerd door alles, wat voor mij tijd is en in alles, wat ik ruimte noem, mij zo makende tot een bepaald deel van Zijn wezen en Schepping.

In het begrip hiervan ben ik in staat God te aanvaarden, zonder God verder te willen beredeneren. In deze instelling is mede besloten, dat het Ik ook volgens eigen begrip, slechts een verlengstuk, of een deel is van het Groot-Goddelijke, zodat in het beperkte wezen als geest of mens het Ik toch een onmiddellijke uiting van God wordt en blijft.

Aangezien het bereiken van deze innerlijke gesteldheid een soort aanvaarden van de Christusgeest is, een aanvaarden van een weten om de Goddelijke liefde en de daarbinnen voor alle dingen bestaande eenheid, zou je kunnen zeggen: wanneer de geest haar

hoogste bewustzijn op deze wijze heeft bereikt, is zij deel van de Christusgeest, of uiting van de Christusgeest en benadert daardoor God onmiddellijk, zonder die God daardoor ook geheel te kennen. Eerst wanneer het Ik als afzonderlijke persoonlijkheid op - houdt werkzaam te zijn en volgens eigen wil te bestaan, zal misschien een algehele erkenning van God mogelijk zijn.

Dat weet ik nog niet, maar zolang het wezen in ruimte en tijd zijn openbaring vindt, zal de erkenning van alle delen der Godheid, die buitendeze waarden zijn gelegen, geheel onmogelijk blijken. De benadering, die ons innerlijke vrede geeft, het innerlijke kontakt met God, zal ons voldoende moeten zijn.

Indien wij dit bereiken, kunnen wij helpen het Goddelijk werk bewust te vervullen en de grote taak, die in de Schepping voor elk deel van die Schepping bestaat, op de meest juiste wijze voltooien. Om die voltooiing gaat het.

Wij kunnen lang spreken over het mogelijke wezen van God en de werkelijke inhoud van de geest. Laten wij stellen, dat de geest met al zijn voertuigen, wanneer hij de wil Gods vervult op een juiste wijze - zij het nog niet volmaakte wijze - de openbaring van God Zelf in zich zal kunnen ervaren en zo de laatste schrede naar de volmaaktheid zal kunnen zetten, waardoor de geest zich bewust wordt (in zich) van de kracht, die alles voortbrengt en geheel de Schepping in stand houdt.

Mijn betoog is wel kort, maar misschien heeft U toch mijn bedoeling kunnen begrijpen.

In het begin zei U: je komt soms tot de idee, dat de geest van de mens en hetgeen hij God noemt, gelijk zijn? Neen, de geest is geen verschijnsel, een verschijningsvorm, een masker, zo gij wilt, van God, maar zij is God Zelf niet. Want God Zelf kan niet bepaald worden door eigenschappen.

De geest kan dit wel. De geest is een uitvloeisel van de scheppingswil, zoals alle verschijnselen en wezens uitvloeiselen zijn van God. want indien God niet was, hoe zou er iets kunnen bestaan?

x Maar kunnen wij dan van Gods werkelijkheid iets leren beseffen?

- Indien U verstandig bent wel. Ik keer terug tot mijn voorbeeld : het model.

God is de werkelijkheid; wanneer wij nu stellen, dat de werkelijkheid een generator is met een vermogen van 150.000 Kw/u, dan heeft U - als model - misschien een vermogen van 0,15 w. Wat is Uw energie vergeleken met de enorme krachten van het grote, het werkelijke?

Neem de energie van het grote, die je geboden wordt. Geef je a.h.w. over aan het grote over. Je bereikt daarmee meer. Uit deze kracht leer je veel omtrent het grote kennen. Maar voor je die kracht kunt aanvaarden, zul je eerst in jezelf moeten weten: "Ik ben maar een klein model. Alles, wat ik werkelijk ben, is ook in het grote waar. Daarom kan ik de kracht van het grote, waarin ik zozeer verwant ben, ook in mij aanvaarden".

Een overgave zonder redenen en innerlijk aanvoelen is waar-deloos. Zij zou het Ik onwillekeurig aan vele invloeden overgeven zonder ooit in staat te zijn volgens eigen begrip en voor eigen weten een resultaat te bereiken.

Wanneer wij weten, wat wij moeten doen en wij kunnen het niet meer uit eigen krachten, is het voldoende met waar geloof te zeggen: "God, ik aanvaard hiervoor Uw kracht", dan kunnen wij verder gaan. Wanneer je dit maar weet als mens en in de praktijk

weet te brengen, kom je vanzelf verder. Want wanneer je Gods kracht steeds weer aanvaardt om het goede naar beste weten te doen, vind je op de duur vanzelf de vorm, waarin je moet leven en bestaan. Daarin erken je dan jezelf en zo ook God.

Goeden avond.

-o-o-o-o-o-o-

Goeden avond, vrienden,

Vandaag zou ik U een paar gelijkenissen willen vertellen ,
die U - hoop ik - wel zullen interesseren.

DE SCHIPBREUKELING EN DE PAPAGAAI

=====

De schipbreukeling was aan land gespoeld op een klein eilandje ergens in de Stille Oceaan. Hij meende, dat hij van alle beschaving was afgesneden.

Dat was wel niet geheel juist, maar hij dacht dit nu eenmaal. Daarom bleef hij aan het strand zitten, herinnerde zich de wijze lessen, die hij in zijn jeugd van Robinson Crusoe had gelezen en begon zich een huis te met bouwen, met palisaden. Ook besloot hij zich vrienden te maken onder de dieren.

Hoe de papagaai op dat eiland terecht kwam, weet ik ook niet, maar hij was er in ieder geval: een groen beest met rode kuif en scherpe snavel, met een door ervaringen gesterkte gave 't woord te imiteren.

De schipbreukeling was goed voor het dier, dat dan ook van zijn vluchten steeds weer terugkeerde om de eenzame gezelschap te houden.

Eens, na een lange dag van werken en voedselzoeken, vleide de man zich neer op zijn bed van dorre blderen en verzuchtte:

"Mijn goede God, ik wilde maar, dat ik weer eens een menselijk woord hoorde". De papagaai herhaalde vriendelijk en duidelijk: "Mijn goede God...". Geheel ondersteboven sprong de man op; Lorre werd gelokt, Lorre werd vertroeteld, maar ook werden Lorre's vlugels gekort.

Dankbaar dacht de eenzame: "Nu zal ik tenminste aanspraak hebben", maar Lorre deed geen bek meer open. De schipbreukeling verwaarloosde alle dingen, zelfs streepjes zetten om de dagen te tellen, vergat hij. Zijn woning bleef onafgemaakt staan. De hele dag trachtte hij de papagaai een woordje te ontlokken en floemde: "Zeg eens goede dag, Lorre. Lorre, zeg eens...", maar Lorre zei niets.

De man werd boos en schold: "Rot vogel, als je je bek niet gauw open doet, braad ik je", maar Lorre zei niets. Dat ging weken lang zo, tot op een goede dag een motorboot langs het strand kwam varen. U weet wel, zo'n bootje als je vaak ziet met een waterskiër er achter, want vlak in de buurt - op een ander eilandje - was een badplaats.

De man begon te wuiven, werd opgemerkt en werd gered. Lorre ging mee. Terwijl in de badplaats iedereen vol verbazing keek naar de verwilderde man, die uit de motorboot klauterde, kwam er een aardig meisje voorbij.

Lorre, gezeten op de schouder van zijn meester, floot eens en merkte op, duidelijk hoorbaar: "Mijn goede God". Toen floot hij nog eens en verzuchtte: "Honey", want het was een amerikaans papagaai.

De schipbreukeling zei enkele minder nette woorden en legde uit: "Ik ben er weken mee bezig geweest, maar ik heb dat beest nooit kunnen leren spreken". Toen draaide de papagaai zich om en krijste: "Stommeling, als iemand jou de vrijheid neemt, ga je dan een prettig gesprek met hem houden?" En terwijl iedereen vol bewondering het beest aanstaarde, voegde hij er aan toe: "Rot vogel, als je je bek niet open doet, braad ik je".

Overigens was het voor de papagaai beter geweest, wanneer hij zijn bek had gehouden, want de man heeft het wonderdier duur verkocht. Nu zit Lorre in een koperen kooi bij een anglikaanse geestelijke en mompelt meestal gebeden.

Een enkele keer komen de herinneringen aan het eiland weer op; dan krijst de papagaai erbarmelijk en schreeuwt tegen de weliswaar goede heer: "Ellendeling, dadelijk draai ik je je nek om en ga je dan braden".

U vraagt zich misschien af, wat dit grapje nu eigenlijk met esoterie te maken heeft....

In ons is een stem ergens, die zo nu en dan antwoord geeft. Meestal spreekt die stem juist dan, wanneer wij het niet verwachten, maar als wij antwoord verwachten, zwijgt de stem vaak.

Soms voel je je eenzaam en verlaten. Je weet niet meer, wat te beginnen; je weet niet meer, wat waar is en wat leugen is, maar opeens komt dan het gevoel, die zekerheid, dat antwoord. Monique meent dan: Nu heb ik het bereikt.... en probeert dit gevoel en deze stem voor goed vast te houden. Dan denkt men niet meer aan de dingen, die in de wereld zo belangrijk kunnen zijn. Men denkt niet meer aan stoffelijke of geestelijke werkelijkheid. De enige gedachte is dan: Toen is onder die omstandigheden dat gebeurd. Zó heb ik die stem gehoord en dat antwoord gekregen..... Men tracht dan het verschijnsel hernieuwd af te dwingen.

Eigenlijk is het, alsof je de stem Gods zou proberen te kortwieken, of de geest voorgoed aan jezelf vast te ketenen. Men vindt het dan erg vreemd, dat men geen antwoord meer krijgt, dat de stem zwijgt, maar bereiken doet men niets.

De ware esoterikus zoekt God niet in een bepaald kader. Hij tracht God niet te dwingen een antwoord op zijn vragen te geven. Hij vertrouwt op God en wacht af, tot God Zelf ingrijpt. Het vreemde is, wanneer je op God vertrouwt en Hem niet tracht te dwingen, Hij je steeds weer antwoord geeft.

Dat geldt op dezelfde wijze voor verschillende delen van Uw eigen wezen. U heeft immers daarin onderbewustzijn, bovenbewustzijn etc. Ook deze delen van het Ik, die normalerwijze geen deel hebben aan het redelijk denken, kunnen soms zeer duidelijk antwoord geven op de vragen, die in het bewustzijn leven.

Op het ogenblik, dat je bewust tracht deze delen van het Ik te dwingen, geven ook deze delen van eigen bewustzijn geen antwoord.

Men zou kunnen stellen: het is voor de mens noodzakelijk om, indien hij streeft naar innerlijke waarheid en geestelijk begrip, in de eerste plaats vanuit zich te werken en niet te vertrouwen op mogelijk geestelijk ingrijpen..... Alles, wat hij ontvangt op dit gebied, moet worden gezien als een gave, die men niet af mag dwingen, maar af moet wachten.

Door op deze wijze steeds bereid te zijn een antwoord, kracht, of raad te aanvaarden, maar toch je eigen wegen te gaan, zonder hier een te groot belang aan te hechten, zul je ten volle gebruik kunnen maken van eigen geestelijke capaciteiten en zal men op de meest duidelijke en juiste wijze in kontakt kunnen komen met het Eeuwige.

Wie te veel dwingt, hoort niet de stem van de Eeuwige, maar vertrouwt op eigen onderbewustzijn, als antwoord op de te sterker wens als een papagaai alles herhaalt, wat men zelf reeds wist, of kon weten. Dit voert tot zelfmisleiding, wat mij herinnert aan 't verhaal van

DE BELANGRIJKE GELEERDE

=====

Hij was een ouderwetse geleerde, vol verstrooidheid, had een franjebaard en ging dood. Natuurlijk verscheen hij - overtuigd van eigen belangrijkheid - kort daarop voor de hemelpoort. Petrus keek juist uit het raam, kwam naar beneden en informeerde, wat er van zijn dienst was.

Het kostte de geleerde enige moeite zich te herinneren, wat hij eigenlijk kwam doen. Na enig nadenken sprak hij toch:

"Vriend, ik ben de belangrijke geleerde, die het atoom uitgevonden heeft".

"Dat is niets bijzonders, er zijn atomen genoeg en bovendien: voordat U het vinden kon, had God het al geschapen. Maar ga verder".

"Ik heb geheel mijn leven gewijd aan het bevorderen van de atoomwetenschap".

"Daar hebben jullie beneden anders niet veel goeds mee gedaan, maar laat U niet ophouden en spreek verder".

"Drie maal" - de geleerde streek liefkozend over zijn verwaarloosde baard - heb ik de Nobelprijs mogen ontvangen".

"Dan bent U voor Uw werken goed betaald, maar wat wilde U daarmee eigenlijk zeggen?"

"Dat is toch logisch. Iemand van mijn betkenis kan na zijn dood nergens anders horen dan in de hemel". Petrus woude eens door een engel gefriseerde baard, krabde eens achter zijn heilig oor, zette zijn stralenkrans een beetje recht en sprak:

"Tja, tja, maar ik heb hier in mijn papieren niets, waaruit blijkt, dat U de hemel verdient, waaruit blijkt, dat U hier binnen mag".

"Maar ik was toch een heel belangrijk mens", meende de geleerde, die nu werkelijk nijdig begon te worden.

"Dat kan heel goed, maar beneden hebben zij ook veel belangrijke mensen. In Uw geval staat er niets definitief in zijn instructies". De geleerde hield een tirade over ambtenarij, noemde Petrus een uit zijn krachten gegroeide hemelse douanier.

Dat werd Petrus wat te erg. Daarom stapte hij naar binnen, deed de deur op slot en ging, zoals hij in deze gevallen vaak te doen pleegt, zijn nood klagen bij Gabriël en Michaël. Gabriël, als Boodschapper van de Heer, weet in dergelijke gevallen beter wat te doen dan Petrus, die immers in zijn hart nog steeds een eenvoudige visser is.

"Geleerd of niet, wie niet deel van het Koninkrijk Gods is, komt hier niet binnen.

"Dat is een idee". Petrus ging weer naar buiten en vroeg de geleerde om zijn paspoort te mogen zien, want zonder paspoort mag niemand in het Koninkrijk binnen treden.

De geleerde zocht in alle zakken, vond natuurlijk niets en zocht zijn toevlucht in scheldwoorden. Toen hij Petrus uitmaakte voor een averrechts gesplitste proton, dat zijn baan niet kon vinden, kreeg Petrus er genoeg van en sloot zijn deur. Uit het raam riep hij de razende baard nog toe:

"Wanneer U zeker weet, dat U hier binnen hoort, moet U op aarde Uw paspoort maar gaan halen. Ik heb geen instructies over U", waarop de geleerde even verbluft stond te kijken, langzaam fraai paars aanliep en met een vaart, alsof zijn zelf ontdekte atomen hem aandreven, aardwaarts schoot.

Na verloop van tijd kwam de geleerde terug: "Hier is mijn paspoort", en toonde een indrukwekkende map.

"Lees even voor, anders moet ik mijn bril gaan zoeken".

"Zoveel lezingen gehouden, zoveel mensen iets geleerd, zo veel proeven genomen". Hoe indrukwekkend die getallen ook waren, elke keer weer moest Petrus zeggen: "Als visum voor de hemel niet aanvaardbaar. Wat heeft U verder nog gedaan?"

De geleerde wist niets meer op te noemen. Hij keek verbaasd naar de kleine lettertjes, die alles vormden, wat hem nog overbleef van zijn indrukwekkend paspoort.

"Ja,....ik... heb mijn broertje eens uit het water gered".

"Zo zo. Hoe? Waarom?"

"Omdat hij mijn broertje was. Ik ben in het water gesprongen om hem te helpen".

"Kon je dan al zo vroeg zwemmen?" vroeg Petrus, die voor deze edele sport veel belangstelling heeft sedert die dag op het meer van Tiberias, toen hij vreesde te verdrinken.

"Neen, dat kon ik niet, maar mijn broertje kon ik niet in de zee laten". De geleerde bleek zich de zaak nu weer goed te herinneren.

"Dat is het. Had mij dat liever meteen gezegd, man. Kom binnen".

Ik vraag mij af, of de geleerde wel precies beseft, waaraan hij het te danken heeft, dat hij met ouderwetse vleugels, zonder atoomaandrijving, gewapend met harp en stralenkrans in eeuwig geluk rond het eeuwige koor mag zweven.

Wij kunnen uit het verhaaltje wel een lesje trekken. Kosmisch gezien heb je niets aan kennis en wetenschap, tenzij je die voor je medemensen kunt gebruiken. Slechts de mens, die precies weet, hoe hij eigen bereike en weten voor anderen belangrijk kan maken, kan hiernede werkelijk veel bereiken.

Nu is de hemelpoort in deze verhalen alleen maar een simbool, maar in de werkelijkheid passeert de mensenziel verschillende poorten. Er zijn poorten van de geest, ogenblikken, dat het bewustzijn overgaat van het ene wereldbegrip naar het andere.

Misschien klinkt U dit raadselachtig, maar U zult het zelf moeten beloven. Wanneer je van de ene sfeer overgaat naar de andere, moet je daarbij een soort paspoort passeren. Daaruit blijkt dan vaak, dat de belangrijk lijkende bagage, die je zo ijverig op aarde hebt verzameld, waardeloos is.

U kunt wel zeggen, dat U in het zomerland behoort, omdat U alle oude klassieken kent, of alle stellingen van de teosofen van buiten kent, maar aan de poort staat een wachter, die U niet verder laat gaan. Die wachter is de uitbeelding van Uw eigen angsten.

Wanneer je eenmaal jezelf en je angsten hebt vergeeten, om een ander te helpen, dan heeft die wachter niet zoveel invloed meer en zal het U mogelijk zijn de beelden van oude angsten te pas-

"Orders zijn orders. Toen zij mij lieten inrukken bij mijn nieuwe kwartier, stonk het daar zó, dat geen fatsoenlijk men zich dat kan laten welgevallen. Als ik baas van die afdeling zou zijn, zou ik beginnen de hele zwijnenstal aan te laten dweilen en uit te laten bezemen".

"Wie weet", zei Petrus, nam de papieren van de soldaat, die hij ondertussen had opgezocht, zette de deur open en sprak:

"Kom er in".

Nu is het een feit, dat er betrekkelijk veel militairen de hemel binnen weten te komen. Weet U waarom? Een soldaat zondigt zonder twijfel. Dominees en pastoors vind je in de hemel minder, want die zondigen meer twijfel. Dat is het grote verschil.

Overigens heeft de sergeant het in de hemel best naar de zin. Wanneer de dienst, het zingen van psalmen en lofliederen, is afgelopen, mag hij in zijn vrije tijd daar het voorplein van de hel om daar de jonge duiveltjes te drillen. Daarin heeft hij veel plezier.

Wanneer wij mogen geloven, wat hij vertelt, is hij er zelfs in geslaagd hen een deel van de helse keuken een beetje op te laten ruimen. Waarmee wij de sergeant met rust laten en ons wenden tot de les, die in het verhaal schuilt.

Wij menen heel vaak, dat wij, wanneer wij ons eenmaal hebben gegeven aan een bepaalde denkwijze, of aan bepaalde voorschriften, wij dezen moeten blijven volgen tot het bittere einde, zoals de soldaat zelfs tot vóór de hel marcheerde, omdat hij nu eenmaal de orders daartoe kreeg.

Stel nu, dat U lid bent van een kerk, van de Rozenkruisers, van de teosofen, of wat U maar wilt. Daarin vindt U geestelijke steun, vindt U ook de mogelijkheid zelf U esoterisch te ontwikkelen en komt U Uw doel dus inderdaad meer nabij. Dan staat U op eens voor de poort van een nieuwe wereld. U heeft de mogelijkheid een nieuw begrip te verwerven en een nieuw weten. Wanneer men U dan vraagt, wat de regels zijn, wat het geloof zegt, of de discipline, is het gevaar groot, dat je rechtsonkeert maakt. Misschien dat je aan de sleur en duisternis, die je dan vindt, nog kunt ontsnappen, omdat er dan geen waardevolle regels en waarheden meer voor je schijnen te bestaan. Het duurt dan toch vaak zeer lang voor je er in slaagt het goede, dat je eens bijna bereikte, weer terug te vinden.

Overigens komt niet iedereen er dan zo goed af als de soldaat van ons verhaal. Onthoudt dus dit:

Alle esoterie moet worden gezien als onafhankelijk van regels, waar zij alleen mag worden bepaald door de innerlijke orkende affiniteit tussen het Ik en het Goddelijke.

Op het ogenblik, dat je voelt: Hier ben ik dicht bij een waarheid, is het zaak die waarheid verder te zoeken en te trachten haar te vinden. Ook wanneer dit zoeken misschien tegen de tot dan toe gevolgde regels is. Zeg dan niet, dat een ander het beter kan weten, dat een ander wijzer is, want niemand kan in het leven precies dezelfde weg gaan als U.

Vandaar, dat je - sprekende in de zin van het voorgaande - vaak het beste vooruit kunt komen, wanneer je op zijn beurt weet te zondigen tegen de regels, die je aanvaard hebt. Natuurlijk past de verworven waarheid dan niet altijd in het schema van dingen, dat je je had voorgesteld.

Vrienden, ik wens U allen een goede nachtrust.

-o-o-o-o-o-